

Theologiae Spiritualis Scholasticæ Et Moralis Tomvs ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Joannis Duns Scoti D. Augustino Conformem

In quo tractatur de Providentia Divina, Prædestinatione & Reprobatione.

Item de Fide Divina, ejus veritate, obscuritate & credibilitate

Bosco, Jean a

Antverpiae, 1686

Concl. II. Certitudo prædestinationis non præjudicat libertati creatæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73708](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73708)

Quod subinde exemplo prædestinationis Christi confirmatur, non quoddam hæc etiam sit talis liberatio (nec enim exemplorum per omnia similitudo requiritur) sed quoddam sit gratuita electio. Prædestinationis etiam Angelorum & hominum eandem rationem esse agnoscit quoad hoc gratuita electionis beneficium, & quoddam utrique per gratiam salvi fiunt.

14. *S. Aug. scripsit illud accepit.* Augustinus ergo loco citato describit prædestinationem hominis lapsi: quæ descriptio, licet non sit adæquata, tamen sufficit ad institutum Augustini, qui occasione disputationis de gratia, per quam homo in tempore liberatur à massa perditionis, etiam de prædestinatione, prout talis gratiæ æternam præparationem importat, unà disseruit, eod quod in talis gratiæ præparatione, & exhibitione maxime elucet, illam esse meram gratiam, & minime sub meritum hominis cadere: natura enim sic lapsa, & per peccatum infirmata, sibi relicta, supplicio non præmio digna esse potest. Hæc tenus Smif. Ac post pauca: Addendum (inquit) ulterius est, et si ita strictè usurpaverit Aug. in ea descriptione vocabulum liberationis, largius tamen sumi posse, ut comprehendat præservationem à peccato, cui quis subiceretur, nisi gratia impediret, sive illa sit gratia hypostatice unionis, ut in Christo, sive gratia habitualis & actualis in Angelo & homine pro statu Innocentiæ.

15. *In Script. dicitur quis liberari à malo imminenti.* Sic passim in Scriptura sacra dicitur quis liberari à malo imminente, & non solum à malo, cui jam subiacet, ut Tob. 4. v. 11. Quoniam elemosyna ab omni peccato, & à morte liberat, & non patietur animam ire in tenebras. Proverb. 11. v. 4. Non proderunt divitiæ in die ultionis, iustitia autem liberabit à morte. Et passim alibi in Scriptura petitur liberatio à malis imminetibus; quod in quotidianis orationibus imitatur; & Ecclesia in commendatione agonizantium orat animas illorum liberari de laqueis peccatorum. Et ita intelligenda est descriptio prædestinationis, verbis S. Aug. assignata in Conclusione, ut sit adæquata, seu ut comprehendat omnem prædestinationem, quamvis Aug. ut dictum est, aliter sua verba intellexerit, nimirum de liberatione strictè dicta.

Ly. Liberari, debet sumi latius, ut descriptio sit ad æqualem. Quid si dixerò, etiam in his verbis sup. relatis ex cap. 10. de Prædest. 55. Prædestinatio est gratia præparatio, accepisse gratiam strictè ut contra gloriam distinguitur? Quippe (ut bene notat Smif. sup.) de electione ad gloriam non fuit ei lis cum Hæreticis, & totus illo cap. erat intentus, ut patet ex supradictis, ut probaret contra Pelagium, & ejus reliquias, gratiam strictè dictam esse necessariam ad omne opus salutæ, etiam ad ipsam fidem.

16. *Smifing docet esse largè accipiendum.* Nihilominus Smif. sup. n. 266. docet, gratiam ibi esse largè accipiendam, prout importat quodcumque gratuitum Dei beneficium, pertinens formaliter vel dispositivè ad æternam salutem electorum, adeoque ut importat etiam gloriam, quæ est formalis beatitudo. Nam (inquit ille) & gloria seu vita æterna gratia merito appellatur ad Rom. 6. v. 23. Gratia autem Dei vita æterna in Christo Iesu Domino nostro. Sive spectetur, ut est merces meritum, quia & ipsa merita fundantur in gratia, sive consideretur, ut secundum ordinem intentionis omnino gratis, & ante prævisionem meritum electis decretæ est, juxta veriorum sententiam. Neque hinc sequitur, etiam ipsam prædestinationem esse gratiam; nam, quatenus importat liberam terminationem divinæ voluntatis ad salutem electis conferendam, gratuitum quoddam beneficium est.

Hæc, inquam, Sequela non valet: quia gratia in d. verbis Augustini non accipitur pro omni omnino beneficio gratuito; sed pro illo dumtaxat, quod transit in electos, estque adeo quidam effectus Dei ad extra. Unde, ut sup. audivimus, Aug. d. cap. 10. appellat gratiam, *Donationem*, id est, temporalem doni collationem. Et ibidem ait, gratiam esse effectum prædestinationis. Vide ejus verba sup. Ergo Aug. per gratiam non intellexit ibi prædestinationem, sed tantum sensus esset, prædestinatio est prædestinationis præparatio, quod videri posset ablutio.

Quamquam alioquin D. Tho. 1.2. q. 110. ad in corp. non timeat, prædestinationem vocare gratiam, dicens: *Quandoque gratia Dei dicitur ipsa creatura aeterna Dei dilectio; secundum quod dicitur etiam gratia prædestinationis, in quantum Deus gratia, & non ex meritis aliquos prædestinavit, sive elegit.* Dicitur enim ad Ephes. 1. v. 5. *Prædestinavit nos in adoptionem filiorum &c.* in laudem gloriæ gratiæ suæ. Sed hæc est quæstio de nomine, de qua parum curandum, dummodo constet de re; scilicet per gratiam, quam respicit actus prædestinationis, non posse intelligi ipsam prædestinationem; sed eius gloriam seu vitam æternam, ut latius patebit Sect. sequenti, ubi de effectibus prædestinationis. Nunc aliquid de ejus certitudine dicamus, quam his verbis expressit D. Aug. in sua descriptione: *Quibus certissime liberantur, quicumque liberantur.* Et quidem hæc certitudo à nullo Doctore Catholico negatur, statimque ex Scriptura, & S. Aug. probabitur; estd difficile sit, eam conciliare cum libertate creatæ, ut patebit ex Conclus. sequenti, quæ talis est:

CONCLUSIO II.

Certitudo prædestinationis non præjudicat libertati creatæ.

Catholici omnes, ut jamjam dixi, affirmant prædestinationem esse certam, immo & hæretici, qui eam fatentur. Et ex hac certitudine (inquit Felix de Prædest. cap. 1. diff. 4. n. 1.) in varios errores hæretici declinaverunt: nam quidam antiqui, dicti Prædestinati dixerunt, non oportere, ut quis sit de sua salute sollicitus; nam quidquid agat, illud tandem complendum est, quod Deus certa prædestinatione, vel reprobatione decrevit: quem errorem allertivè non docebant, sed inferebant ut absurdum.

lardum ex doctrina Augustini, ut pater ex epi-
st. Prop. ad Aug. Sic ille.

Do verba Epistolæ: Hoc propositum vocatio-
nis, quo vel ante mundi initium, vel in ipsa condi-
tione generis humani, eligendorum, & rejiciendo-
rum dicitur facta discretio, ut, secundum quod pla-
uit creatori, alii vasa honoris, alii vasa contumelia
fieri creari, & lapsis curam resurgendi adimere (di-
cunt) & sanctis occasionem repositi adferre, eo
quod utraq; parte superfluum labor sit, si neque reje-
ctis ullâ industriâ possit intrare, neque electus ullâ
negligentiâ possit excidere. Quoquo enim modo se
egunt, non posse aliud erga eos, quam Deus defini-
vit, accidere, & sub incerta spe cursum non posse
esse constantem: cum, si aliud habeat prædestinatus
electus, cassa sit adnitentis intentio. Removeri ita-
que omnem industriam, tolliq; virtutes, si Dei con-
suetudo humanas præveniat voluntates, & sub hoc
prædestinationis nomine fatalem quandam induci
necessitatem &c. Ubi, ut vides, non absolutè doc-
et dictum errorem: sed eum inferunt ex pro-
posito vocationis, quod Aug. admittebat. En
primus abusus auctoritatis Augustinianæ à Præ-
destinarianis. Prædestinatorum hæresis, ait S.
Prop. in Chronico, quæ ab Augustini libris
malè intellectis accepisse dicitur initium, his tem-
poribus serpere exorsa. Et Baronius ad an. Chri-
sti 490. ait: post S. Aug. obitum prodixisse
quosdam, qui ex ejus scriptis malè perceptis
compleres invexerunt errores, quos S. Aug.
nomine & auctoritate defendere conabantur:
sed eos, pro defensione S. Aug. agens S. Pro-
per valde confutavit: dicebantur isti (ut Si-
geberti Chronicon an. 415, annotavit) hæresis
prædestinatorum sectatores.

Noster Bruno Neussler Prodromi velitaris
Parte secunda, n. 10. de Hæresi Prædestina-
tiana ait: hæc in Africa cepit à quibusdam E-
piscopis, ut Baronius & Patres Synodi Valen-
tine diserte testantur; unde in Gallias traje-
cit, eamque ibi quidam Presbyteri professi
sunt, qui se inde pariter Augustini discipulos
esse jactabant. Multa iis opposita ab aliis
Presbyteris. Moraines quoque disp. 11. sect. 1.
n. 2. de prædestiniana Hæresi ait: quem er-
rorem in Africa cepisse, testatur Hincmarus
in Epistola ad Nicolaum Papam, & lib. de præ-
destin. contra Gotschalcum: idemque Prosper
non obscure significat in Epist. ad Aug. præ-
fixa lib. de prædest. Sancti ubi dicit, nonnul-
los in Africa jam antea turbatos fuisse iis, quæ
ille scripserat de prædestinatione, sicut jam
multi ceperant iisdem moveri in Gallia. Afri-
canos autem illos fuisse Monachos Aduemeti-
nos indicat S. Aug. lib. 2. retract. cap. 66. ubi
ait: Propter eos, qui cum defenditur Dei gratia pu-
tantes negari liberum arbitrium; sic ipsi defendunt
liberum arbitrium, ut negent Dei gratiam, asserentes
eam secundum merita nostra dari: scripsi librum, cui
titulus est, DE GRATIA ET LIBERO ARBITRIO.
Ad eos autem scripsi Monachos Aduemetinos, in quo-
rum monasterio de hac re ceperat esse contentio, ita
ut me consulere eorum aliqui cogerentur. En duo
errores extremi, malè collecti ex epist. 105.

TOMUS II.

Aug. ad Sixtum. Unus, duse Floro, ita prædi-
cans Dei gratiam, ut tollatur liberum arbitrium,
alter ita asserens liberum arbitrium, ut neget
Dei gratiam.

S. Augustinus contra hos errores scripsit duas
epistolas (nempe 46. & 47. inter epistolas Aug.)
ad Valentinum & Monachos: item libros duos,
unum DE GRATIA ET LIBERO ARBITRIO, alter-
rum DE CORREPTIONE ET GRATIA, monens
utrumque errorem esse vitandum, & ne decli-
nent ad dexteram vel ad sinistram. Hoc est, ait
epist. 47. non sic defendatis liberum arbitrium, ut
ei bona opera sine Dei gratia tribuatis, ut faciebant
Pelagiani: Nec sic defendatis gratiam, ut quasi de
illa securi malo opera diligatis, ut faciebant Præ-
destinatiani, qui mala opera prædestinatis non
posse nocere dicebant. Pro S. Aug. stans Cœle-
stinus Papa damnavit Prædestinatorum Hære-
sim, teste Hincmaro in epist. ad Nicolaum Pa-
pam, quam refert Baronius ad annum 848, ubi
ait: Prædestiniana hæresis primum fuit in Af-
rica impugnata, & postea in Francia, eodem
tempore, quo hæresis Nestoriana sub Cœlesti-
no Papa, tam hujus auctoritate, quam curâ &
vigiliâ S. Properi convicta fuit. Et ad an.
855: occasio hujus congregandi Episcoporum
Conventus (nimirum Valentini) præcipua illa
fuit, quod Scoti quidam vagi homines, quorum
Princeps Gotschaleus, de prædestinatione &
præscientia Dei, de gratia & libero arbitrio pra-
vas opiniones in vulgus spargere laborabant, ex
quibus doctrina catholica corrumpere. His
occurrentes Episcopi, in novitatem ultores ex-
surgentes, nihil præterea in Ecclesiam inducen-
dum censuerunt, quam quod sanctissimi Patres
Doctores Ecclesiæ fideles omni sinceritate do-
cuissent in Africa olim in Concilio Carthagi-
nensi, in Galliis in Concilio Arausicano. Ac-
cipe hujus canonem 25. Aliquis verò ad malum
divina potestate prædestinatos esse, non solum non
credimus, sed etiam, si sunt, qui tantum malum cre-
dere velint, cum omni detestatione illis anathema
dicimus.

Quoad progressum hujus hæresis ait Baro-
nius ad annum 490: his autem detentis errori-
bus fuit Lucidus quidam magni nominis pres-
byter; sed illico ait Bruno supra, à Synodo A-
relatenfi & Lugdunensi damnatus est. Et qui-
dem in Synodo Arelatenfi 30. Episcoporum an-
no 490. ut vult Baronius, epistola fausti ad Lu-
cidum approbata fuisse dicitur, & ab Episcopis
subscripta. Hæc epistola referuntur & anathe-
matizantur Prædestinatorum errores, eadem-
que convictus Lucidus, & ad Fidem Catholi-
cam reductus, errorum abjuracionem & fidei
professionem obtulit eidem Synodo Arelaten-
si. Vide Baronium, & Moraines supra n. 50.
&c. Eandem quoque prædestinarianam hære-
sim Fulgentius in Monimo Afro prostravit.
Revixit deinde in Clemente Scoto sub S. Bo-
nifacio Apostolicæ Sedis Legato anno 745. qui
Bonifacius congregavit Concilium Episcopopo-
rum in Germania, teste Baronio in annum
hunc, ubi ea, quæ succreverant in agro, licet
M sæpe

21.

Vtrumque
declinan-
dum mones
S. Aug.

Prædestina-
tianos dam-
nat Cœlesti-
nus Papa.
Baronius.

Concil.
Valent.

Arausica-
num.

22.

Lucidus
prædestina-
tianos da-
nat in A-
relatenfi.
Baronius.

Clement
Scotus à S.
Bonifacio
& Synodo
Germania.
Baronius

sæpe culto, spineta, quæ jam magna ex parte duobus aliis Conciliis excisa fuere, immissa rursus Apostolica falce idem Pontifex Bonifacius unâ cum collegis Episcopis auxilio Christianissimorum Principum Carolomanni & Pipini succidit. Actum est in eo præcipue de duobus illis hæreticis Aldeberto atque Clemente, visumque est de iisdem referendum ad Rom. Pontificem, ita Baronius. Et statim: Tôtius autem erroris, qui tum in Germania grassabatur, præcipui auctores duo fuerunt Hæretici Clement & Aldebertus.

23.
Deinde à
Zacharias
Papa &
Concilio
Romano.
Baronius.

Sententia in
anno.

Postea addit Baronius: Ut damnati Aldebertus & Clement ab Apostolica quoque sede sententiam damnationis acciperent, idem S. Bonifacius legavit Romam ad Zachariam Pontificem Deneardum Presbyterum, cui & litteras dedit unâ cum actis ad eandem causam spectantibus. Quibus Zacharias acceptis, Concilium collegit Episcoporum, in quo eisdem hæreticos condemnavit. Inter errores autem Clementis refertur, quod contra Catholicam contendit Ecclesiam, abnegans scilicet & refutans Canones sacros, tractatus & expositiones Sanctorum Patrum Hieronymi, Augustini & Gregorii. Multa quoque alia horribilia & contraria fidei Catholice de prædestinatione Dei affirmat. Sententia in Clementem hæc fuit: Similiter & Clement, qui per suam stultitiam Sanctorum Patrum statuta, omniaque Synodalia acta respuit &c. ab omni sacerdotali officio nudatus sit, & anathematis vinculo obligatus, partiterque Dei iudicio condemnatus, & omnis, qui ejus sacrilegis consenserit prædicationibus. Subscriptis Zacharias Papa, & alii de Concilio. Deinde Zacharias direxit ad Bonifacium sententiam, ut, lectâ in Provincia Francorum, omnis Schismaticus audiens taliter à Sancta & Apostolica Ecclesia judicatum, à sensû sui pravitate relapsæ.

24.
Gotescalcus
Prædestina-
tians dâ-
natur à Syn-
odo Mo-
guntina.
Baronius.

Moraines.

Errores ejus
præcipui.

Iterum dâ-
natur in
Synodo Ca-
rifiacensi.

Revixit etiam apud Brunonem in Albanensibus, de quibus Gualter. in Tab. Chron. ex Prateolo & Castro. Et amplius in Goteschaleo & sociis: unde Baronius ad annum 848: Goteschaleus quoque quidam Presbyter, de prædestinatione Dei prava sentiens (in Synodo Moguntina) rationabiliter, ut plurimis visum est, convictus, & ad proprium Episcopum Hincmarum Rhemos transmissus est: cum epistola, ait Moraines, Synodica, damnationis causam continente. Præcipui autem errores ejus erant: Deum ab æterno prædestinasse, quos voluit ad regnum, & quos voluit prædestinasse ad interitum: atque illos quidem perire non posse, istos autem non posse salvari. Item Deum non velle omnes homines salvos fieri, sed eos dumtaxat, qui salvantur reipsâ. Neque venisse Christum, ut omnes salvos faceret, aut passum esse pro omnibus, sed pro iis tantum, qui passionis ejus mysterio salvantur &c. Propter hos errores damnatus iterum fuit ab Hincmaro & aliis Episcopis in Synodo Carifiacensi, & retrusus in monasterium, ubi tam diu Virgis cæsus est, donec librum suum in ignem

propè accensum conjiceret. Verum quidem est, Ecclesia Lugdunensis lib. de tenenda Scripturæ veritate, & lib. de tribus epistolis, Synodusque Valentina benignius interpretatur propositiones Goteschalei, de voluntate Deo consequente & efficaci ac absoluta: Synodus vero Moguntina cum Rabano, & Carisiaco cum Hincmaro de voluntate antecedente & efficaci ad mortem æternam, adeoque ad peccatum æternæ mortis causam: sed hunc fuisse veterum Prædestinatorum sensum testatur Hincmarus lib. de Prædest. cap. 15, ubi ait: Veteres prædestinati reprobos prædestinatos nem ad interitum consentient, quos sicut dicunt à Deo prædestinatos ad interitum, ita etiam ad peccatum. Hoc moderni prædestinati colore mutant, sed odor & saporis intelligentiæ redolent. Dicunt enim: prædestinavit Deus reprobos ad interitum, non ad peccatum, cum non nisi per peccatum perire valeat ad interitum. Hunc quoque sensum damnat Ecclesia Lugdunensis lib. de tribus epistolis: nec eum esse S. Augustini, docet S. Prosp. ad cap. Gall. & ad Object. Vincens. excerptaque Genuefium. Errores Goteschalei propugnarent alii, sub Ruperto Abbate, ut observat Cellot. de hist. Goteschalei in app. sect. 1. qui & lib. 5. c. 19. Prædestinatorum dicit Thomam Bradibardium Anglum: & hic Thomas Theologos contra sentientes Pelagianos esse dicebat. Wiclef & Hus cū sectariis fuisse Prædestinariani, Hæretici. De illis Waldensis lib. 1. cap. 1. art. 22. Destruerunt bi prædicti liberum arbitrium; quidam publice, sicut Manichæi & Iovinianisti, quidam occulte, sicut Prædestinariani & Wicleffite. Et Gabriel Prætorum verbo prædestinati. De hac Hæresi & ejus immigratione hujusmodi temporibus vide plura in Bussis & Martino Luthero; Unde ejusdem quoque furfuris Lutherus est & Calvinus, eorumque Discipuli. Hæc igitur Prædestinarianæ Hæresis à quinto sæculo huc usque propagata fuit. An similiter huc usque propagata sit Hæresis Pelagiana aut Semi-pelagiana, cui ex ista parte se opposuit S. Aug. Prosp. & alii, non totis constat. Hactenus de abusu primo auctoritatis Augustiniane.

Redeo ad Felicem: ex eodem (inquit ille) Augustino alii hæretici inferebant, inquit, esse peccatorem corripere; Sed solum orandum esse Deum, ut illi gratiam conversionis conferat, teste eod. S. Doctore lib. de Corrept. & grat. (quem contra ipsos composuit) cap. 3. in principio: Ergo, inquit, præcipiant tantummodo nobis, quid facere debeamus, qui nobis præsumunt, & ut faciamus orent pro nobis; non autem nos corripiant, & arguant, si non fecerimus. Ipse autem respondet: Imò omnia fiant, quoniam Dilecti res Ecclesiarum Apostoli omnia faciebant, & præcipiebant quæ fierent, & corripiebant, si non facerent, & orabant, ut fierent: Præcipit Apostolus (1. Cor. 16. v. 13.) dicens: Omnia vestra in charitate fiant. Corripit (1. Cor. 6. v. 7. 8. & 9.) dicens: Jam quidem omnino delictum est

in vobis, quia iudicia habetis vobiscum &c. Audiamus & orantem (1. Thess. 3. v. 13.) Vos autem, inquit, Dominus multiplicet & abundare faciat in charitate in invicem, & in omnes. Praecipit ut habeatur charitas, corripit, quia non habetur charitas; orat, ut abundet charitas. O homo in præceptione cognosce, quid debeas habere; in corripitione cognosce, tuo te vitio non habere; in oratione cognosce, unde accipias, quod vis habere. Huc etiam S. Doctor Et verò (ut bene notat Felix sup.) contra hos hereticos est, quia neque orandum esset pro illis; nam si ve oretur, si ve non, quod Deus ab æterno decrevit, eveniet, inquit ille. Et continuo attestat: Wicleff, Lutherus, & Joan. Hus, ut colligitur ex Conciliis Constantien. sess. 15. & Trident. sess. 6. cap. 11. ex certitudine dicebant tolli libertatem, Ita Felix.

Sed ego ex illis Conciliis id nequeo colligere. Quamquam mihi certum sit, & unicuique esse debeat, prædestinationem nullatenus præiudicare libertati creatæ, ut in progressu apparebit, & constat ex dictis de præscientia Dei & providentia in genere. Vide Disp. 1. Sect. 5. Conclus. 2. & disp. 3. Sect. 1. Conclus. 5. Si enim nec præscientia Dei fallitur, neque providentia, & tamen homo liberè operatur; quidni & prædestinatio sit certa ac infallibilis, etiam si maneat libertas arbitrii creati? Noli dubitare, si non vis errare. Si ergo, quod Deus providit, & præcivit, eo modo quo providit & præcivit, infallibiliter eveniet; etiam quod prædestinavit, eo modo, quo prædestinavit, certissime fiet, tametsi liberè.

Potest hæc certitudo probatur (inquit Felix sup. n. 2.) ex Joan. 6. v. 37. Omne, quod dat mihi Pater, ad me venit, & cum, qui venit ad me, non ejiciam foras. Ubi loquitur de datis Christo à Patre ex speciali dono prædestinationis; prout rectè notat Aug. de Corrupt. & grat. cap. 9. ibi: Hi ergo Christo intelliguntur dati, qui ordinati sunt in vitam æternam. Ipsi sunt illi prædestinati, & secundum propositum vocati, quorum nullus perit. Ac per hoc nullus eorum, ex bono in malum mutatus, finit hanc vitam, quoniam sic est ordinatus, & ideo Christo datus, ut non pereat, sed habeat vitam æternam.

Alium locum Scripturæ adducit Felix sup. ad idem propositum ex Epist. 1. Joan. cap. 2. v. 19. Ex nobis prodierunt, sed non erant ex nobis: nam si fuissent ex nobis, permansissent utique nobiscum. Hæc Scripturæ etiam Aug. utitur d. cap. 9. ubi priora verba: Ex nobis exierunt (sic ipse legit) sed non erant ex nobis, explicat dicens: Hoc est, & quando videbantur in nobis, non erant ex nobis. Et tanquam ei diceretur: unde id ostendis? Quod si fuissent, inquit, ex nobis, permansissent utique nobiscum. Filiorum Dei vox est: Ioannes loquitur in suis Dei præcepto loco constitutus. Cum ergo filii Dei dicunt de his, qui perseverantiam non habuerunt: Ex nobis exierunt, sed non erant ex nobis, & addunt: Quod si fuissent ex nobis, permansissent utique nobiscum, quid aliud dicunt, nisi non erant filii, etiam quando erant in professione & nomine

TOMUS II.

filiorum

Erant itaque in bono, sed quia in eo non perseverant, id est, non usque in finem perseveraverunt, non erant, inquit, ex nobis, & quando erant nobiscum, hoc est, non erant ex numero filiorum, & quando erant in fide filiorum: quoniam qui verè filii sunt, præciti & prædestinati sunt conformes imaginis Filii ejus, & secundum propositum vocati sunt, ut electi essent. Non enim perit filius promissionis, sed filius perditionis. Fuerunt ergo isti ex multitudine vocatorum: ex electorum autem paucitate non fuerunt. Utique quia non certissime liberati fuerunt, hoc est, perseverantiam non acceperunt. Quicumque ergo (concludit ibidem S. Pater) in Dei providentissima dispositione præciti, prædestinati, vocati, iustificati, glorificati sunt, non dico etiam nondum renati, sed etiam nondum nati, jam filii Dei sunt, & omnino perire non possunt, id est, omnino non peribunt.

Quam explicationem colligo ex eo, quod sup. dicat: Non perit filius promissionis. Et cap. 7. ejusdem libri, inquit: Horum (prædestinatorum) si quisquam perit, fallitur Deus; sed nemo eorum perit, quia nulla re vincitur Deus. Alioqui istum, qui est prædestinatus, posse damnari, docet in terminis Scotus 1. dist. 40. q. un. Virum prædestinatus possit damnari. Respondet Doct. n. 2. Ad istam questionem dico, quod prædestinatio propriè sumpta (id est formaliter) dicit actum voluntatis divine, videlicet ordinem electionis per voluntatem divinam alicujus creatura intellectualis vel rationalis ad gratiam & gloriam: licet possit accipi pro actu intellectus concomitante (aut potius subsequente) istam electionem. Sicut igitur in generali dictum est de libertate & contingentia voluntatis divine respectu quorumcumque objectorum secundariorum specialium, ita dicendum est respectu hujus objecti secundarii, scilicet velle huic gratiam & gloriam.

Ex hoc dico, quod propter illa, quæ dicta sunt in quest. precedente, quod Deus contingenter prædestinat illum, quem prædestinat, & potest non prædestinare: non simul ambo opposita, nec successivè, sed utrumque divisim in instanti æternitatis. Constat igitur dico ad questionem in se, quod iste, qui est prædestinatus, potest damnari: non enim propter ejus prædestinationem est voluntas ejus confirmata, & ita potest peccare, & ita pari ratione in peccato stare finaliter, & ita justè damnari: sed sicut potest damnari, ita potest non prædestinari. Ita Doctor Subtilis.

Ego consequenter dico, quod iste, qui est reprobatus, potest salvari: non enim propter ejus reprobationem est voluntas ejus obliata, & ita potest non peccare, & ita pari ratione in gratia stare finaliter, & ita misericorditer salvari. Equidem (ut eleganter S. Prosp. Resp. ad 6. object. Vincentianam) Hoc inter malos homines distat & demones, quod hominibus etiam valde malis superest, si Deus miscatur, reconciliatio: demonibus autem nulla est in æternum servata conversio. Hinc meritò dixit S. Ambrosius in

M 2

cap. 2.

29.

Soli prædestinati sunt verè filii Dei.

Et hi tales sunt etiam antiquissimi.

30.

Horum nullus perit.

An possint perire.

Quid sit prædestinatio secundæ Scotum.

31.

Deus contingenter prædestinat. Iste, qui est prædestinatus, potest damnari.

32.

Iste, qui est reprobatus, potest salvari.

S. Prosp.

S. Ambr.

cap. 2. Lucæ: Novit Dominus mutare sententiam, si tu noveris mutare delictum. Sed quia reprobis non novit mutare delictum, id est, non mutat delictum finale, tamen potest mutare; ideo nec Deus novit mutare sententiam, id est, non mutat sententiam, esto possit mutare. Concludamus igitur cum D. Aug. lib. 22. contra Faustum c. 28. Magna est itaque & humana creatura, quandoquidem per eam possibilitatem instauratur, per quam, si voluisset, nec cecidisset. Quid ni ergo reprobis possit stare finaliter in gratia, sicut Adam potuit stare, & ita misericorditer salvari?

D. Aug.

33.
Quomodo
hec sint in-
telligenda,
ex Scoto.

Sensus com-
positus est
falsus, divi-
sus autem
verus.

34.
Quis sit
sensus com-
positus, &
quis divi-
sus.

Obiectio ex
Arist.

35.
Solvitur à
Scoto.

Explicatur,
quid ratione
Deus con-
tingenter
prædestinet.

Sed revertamur ad Scotum, qui ad maiorem explicationem suæ doctrinæ verbis sup. allegatis immediatè subiungit sequentia verba: Quantum autem ad Logicam, propositio proposita (ut puta: Iste qui est prædestinatus potest damnari) distinguenda est secundum compositionem, & divisionem: & in sensu compositionis per se extremum est homo vel persona prædestinata, sub ista determinatione, prædestinatus: & iste sensus falsus est. In sensu autem divisionis, sunt dua categorica, & enuntiat de persona aliqua beatificabili in una categoria esse prædestinatum, & in alia posse damnari: & ista duo sunt vera de eodem subiecto; nec ita vera, quod simul possunt esse opposita; nec etiam quod unum possit succedere alteri; quia in aternitate est utrumque; sed vera simul, in quantum volitio divina consideratur, ut prior naturaliter transitu ipsius super illud obiectum, quod est gloria istius. In illo priori naturaliter non repugnat sibi esse oppositi obiecti; imò posset equaliter esse oppositi, licet non simul amborum.

Interrogas: equis ille sensus compositionis, qui falsus est? Respondeo: Petrus prædestinatus potest damnari. Porro sensus divisionis verus: Petrus est prædestinatus, & Petrus potest damnari. Sed contra: Omne præteritum est simpliciter necessarium; quia secundum Philosophum 6. Ethic. c. 3. Hoc solo privatur Deus, ingenta facere, quæ facta sunt. Sed prædestinatio Petri transit in præteritum; quia Deus prædestinavit ipsum ab æterno; ergo est simpliciter necessarium; ergo non potest Deus non prædestinasse, & per consequens non potest iste damnari.

Respondet Scotus sup. n. 3. Quod argumentum procedit ex falsa imaginatione, cuius imaginationis intellectus juvat ad intelligendum veritatem propositæ questionis. Si enim per impossibile intelligeremus, Deum adhuc non determinasse voluntatem suam ad alteram partem, sed quasi deliberaret, utrum vellet istum prædestinare, aut non; bene posset intellectus noster capere, quod contingenter ipsum prædestinaret, vel non prædestinaret; sicut patet in actu voluntatis nostræ; sed quia semper recurrimus ad actum voluntatis divina quasi præteritum, ideo quasi non concipimus libertatem in voluntate illa ad actum, quasi jam sit positus absolute. Sed ista imaginatio falsa est. Illud enim nunc aternitatis, in quo est iste actus, semper præsens est: & ita intelligendum est de voluntate divina, sive volitione ejus, ut est hujus obiecti, sicut per impossibile nunc inciperet Deus habere velle in isto nunc: & ita libere potest Deus in nunc aternitatis velle, quod vult, sicut si ad nihil esset voluntas sua determinata.

Tunc dico ad formam argumenti; quod prædestinatio hujus non transit in præteritum; licet enim ipsa coexistat præteritis, quæ transierunt; non tamen ipsa præteritis, si alia præterierunt, quæ coexistunt sibi. Unde, sicut dictum fuit dist. 9. verba diversorum temporum dicta de Deo, prout verissime comparant sibi, non consignificant partes temporis mensurantis actum illum; sed consignificant nunc æternitatis, quasi mensurans illum actum, in quantum coexistens illis pluribus partibus temporis. Et ideo idem est, Deum prædestinare, & prædestinasse, & prædestinaturum esse: & ita contingens unum suum aliud; quia nihil est, nisi nunc æternitatis, mensurans illum actum, quod nec est præsens, nec præteritum, nec futurum, sed coexistens omnibus istis. Hucusque Doctor subtilis, suo more subtiliter.

Cui si rursum objicias: prædestinatus non potest damnari, nisi per actum suum; ergo per actum voluntatis creatæ posset impediri actus voluntatis divinæ, quod est impossibile. Respondet ibidem: Quod voluntas creatæ non potest impedire ordinationem voluntatis divinæ, nam impossibile esset, si sciret propositum voluntatis divinæ, & oppositum eveniret per voluntatem creatam: Hoc autem est impossibile: quia sicut voluntas creatæ potest mereri damnationem, ita etiam potest contemnere sequi, quod voluntas divina non præordinaverit ipsam ad gloriam. Unde dictum est dist. prædest. in conclusionem primi argumenti ad secundam questionem, quod Deus non potest falli; quia non potest præintellectio ejus respectu actus cum opposito illius: ita non potest impediri voluntas ejus; quia non potest stare ordinatio sui cum opposito ejus, quod dicitur. Ita Scotus.

Cæterum ex jam dictis haud difficulter solvuntur objectiones hæreticorum, quarum prima est: Prædestinati semper diliguntur à Deo; sed à Deo dilecti sunt sancti; ergo prædestinati numquam peccabunt. Respondet Felix sup. n. 3. quod tam prædestinati, quam sancti, quando sunt in gratia, diliguntur, & quamdiu sunt in peccato, odio habentur; est tamen discrimen; nam prædestinati semper diliguntur à Deo secundum finalem sententiam (& ideo secundum Augustinum, ut sup. audivimus, simpliciter appellantur filii Dei) etiam si quando sunt in peccato odio habentur, & reprobi odio habentur secundum sententiam finalem (& ideo non merentur appellari simpliciter filii Dei secundum Aug.) etiam si quando sunt in gratia diligantur. Sic ille.

Si inferas: ergo saltem erit necessarium, ut reprobis moriatur in peccato, & prædestinatus in gratia. Respondet Felix: concedendo de necessitate consequente, & negando de antecedente. Sive, quod in idem redit, concedendo Consequentia in sensu composito, scilicet in sensu diviso. Sed contra: 1. Joan. 3. v. 9. Omnis, qui natus est ex Deo, peccatum non facit: quoniam semen ipsius in eo manet, & non potest peccare, quoniam ex Deo natus est. Ergo prædestinatus non solum non peccat saltem finaliter, sed nec potest peccare: ergo est necessarius. Respondet Felix sup. verba ista Joannis vera esse.

esse in sensu composito, falsa in sensu diviso. Nam (inquit) homo iustus potentiam habet ad peccandum, licet non possit componere simul gratiam & peccatum. Alioquin de fide est, hominem semel iustificatum posse peccare, ex Trid. sess. 6. can. 23. Si quis hominem semel iustificatum dixerit amplius peccare non posse, neque gratiam amittere &c. anathema sit. Igitur hæc obiectio nullius est momenti.

Obijciunt præterea ex Scriptura, quod habetur: Petri 1. v. 10. Quapropter fratres magis satagite, ut per bona opera certam vestram vocationem & electionem faciatis. Ergo supponit Apostolus Petrus, vocationem & electionem non esse certam. Responder Felix sup. n. 4 Petrum non loqui de vocatione prædestinationis æternæ, sed de illa, quæ in tempore vocatur ad fidem & iustitiam; nam, quævis in potestate hominis non sit, ut vocatio ejus sit congrua; est tamen in potestate ejus, consentire vel non consentire vocationi efficaci. Addo: quod licet prædestinatio in intentione non sit in nostra potestate, est tamen in operando. Hæc ille.

Jurabit etiam audire D. Aug. de Prædest. SS. c. 5. Quisquis (inquit) audeat dicere, habere ex merito fidem, non ergo accipi, profecto contradicit huic apostolicæ veritati (Quis enim te discernit, quid autem habes, quod non accepisti?) non quia credere, vel non credere, non est in arbitrio voluntatis humanæ; sed in electis præparatur voluntas à Domino. Ergo secundum D. Aug. gratia efficax credendi non tollit libertatem arbitrii voluntatis humanæ ad non credendum. Sed in electis (id est, prædestinatis) præparatur voluntas à Domino; Utque vocatione illa, de qua dictum est: sine penitentia sunt dona & vocatio Dei, Rom. 11. v. 19. Nam (inquit S. Aug. De Dono persever. c. 17.) in sua, quæ falli mutari non potest, præscientiâ, opera sua futura disponere, id omnino, nec aliud quidquam est prædestinare.

Sed nunquid exinde homines negligentes fiunt in salute procuranda? Sicut autem (prosequitur Aug.) ille, quem casum futurum esse præscivit, quævis id incertum habeat, agit ut castus sit: ita ille, quem casu futurum prædestinavit, quævis id incertum habeat, non idem non agit ut castus sit, quoniam Dei dono se audit futurum esse, quod quærit, imò etiam gaudet ejus charitas, nec inflatur, tanquam id non accepit. Non solum ergo prædicatione prædestinationis ab hoc opere non impeditur, verum ad hoc adjuvatur, ut, cum gloriatur, in Domino gloriatur. Quod autem dixi de castitate, hoc de fide, hoc de pietate, de charitate, de perseverantia, & ne pergam per singula, hoc de omni obedientia, quæ obediatur Deo, veracissime dici potest. Ita S. Doctor.

Quod probè sciens Apostolus Paulus, audi quid de seipso dicat: Ego enim sum minimus Apostolorum, qui non sum dignus vocari Apostolus, quoniam persequentur sum Ecclesiam Dei. Gratia autem Dei sum id, quod sum, 1. Cor. 15. v. 9 & 10. Atque ut ostenderet (ut verbis Aug. de Grat. & lib. arbit. c. 5.) & liberum arbitrium, mox addidit: Et gratia ejus in me vacua non fuit, sed plus omnibus illis laboravi. Hoc enim liberum arbitrium

hominis exhortatur & in aliis, quibus dicit (2. Cor. 6. v. 1.) Rogamus ne invacuum gratiam Dei suscipiatis. Vt quid enim eos rogat, si gratiam sic susceperunt, ut propriam perderent voluntatem? Tamen, ne ipsa voluntas sine gratia Dei putetur boni aliquid posse, continud cum dixisset: Gratia ejus in me vacua non fuit &c. subjunxit atque ait: Non ego autem, sed gratia Dei mecum: id est, non solus, sed gratia Dei mecum: ac per hoc nec gratia Dei sola, nec ipse solus, sed gratia Dei cum illo. Vt autem de cælo vocaretur, & tam magna & efficacissima vocatione converteretur, gratia Dei erat sola; quia merita ejus erant magna, sed mala.

Non igitur miremur, quod Apostolus Petrus exhortetur fratres, ut per bona opera certam suam vocationem (etiam intelligendo de vocatione prædestinationis æternæ) & electionem faciant. Nam (inquit Felix sup.) sicut certum est, prædestinationem esse certam, ita de fide certum est, bonis operibus esse adimplendam: & cum sine speciali revelatione sciri non possit, quis sit prædestinatus; & cum solus, qui perseveraverit usque in finem, salvus erit; nullus sine ingenti temeritate à bonis operibus desistere poterit. Si autem alicui Deus suam prædestinationem revelaret, inde non posset negligentia motivum accipere; sed potius diligentius in bonis operibus exerceri: sicut milites de victoria certi multo fortius pugnarent, ac si essent de victoria dubii. Si verò alicui reprobatio revelaretur, poterat motivum negligentia assumere; sed idem nulli est reprobatio sua revelata. Hæc ille.

Merito proinde Apostolus Petrus sup. dixit: Fratres magis satagite, ut per bona opera certam vestram vocationem & electionem faciatis; non quod in se incerta sit, sed quia nobis incerta, & non nisi per bona opera adimplenda. Unde subditur: Hæc enim facientes, non peccabitis aliquando. Sic enim abundanter ministrabitur vobis introitus in æternum regnum Domini nostri & Salvatoris Iesu Christi. Nec tantum abundanter, sed etiam certissime. Sed nunquid hæc certitudo præjudicat libertati voluntatis creatæ? Negat Conclusio. Si namque præscientia futurorum, quæ certissima est, non præjudicat eorum contingentia, ut vidimus Disp. 1. Sect. 5. Conclus. 2. sed neque providentia divina, quæ non fallitur, prout dictum fuit hæc Disput. Section. 1. Conclus. 5. quidni idem sentire debeamus de prædestinatione divina, quæ est pars vel integralis vel subjectiva providentia?

Quocirca dico, opera bona, per quæ certam nostram vocationem & electionem facimus, libera esse, non solum à coactione, sed etiam à electorum necessitate, id est, libera libertate indifferentia; ne alioquin cogamur fateri, ea opera non esse meritória vitæ æternæ contra expressam definitionem Concilii Trident. sess. 6. can. 32. Si quis dixerit, hominis iustificati bona opera ita esse dona Dei, ut non sint etiam bona ipsius iustificati merita: aut ipsum iustificatum bonis operibus, quæ ab eo per Dei gratiam, & Iesu Christi meritum, cujus vivum membrum est, sunt, non verè mereri augmentum

Voluntas sine gratia nihil boni potest.

Prædestinatio bonis operibus est adimplenda.

Prædestinatio in se certa est, sed nobis incerta.

Hæc certitudo non præjudicat libertati creatæ.

Opera bona electorum sunt libera à necessitate.

Suntque bona iustificati merita. Conil. Trident.

gratia, vitam eternam, & ipsius vite æternæ, si tamen in gratia decesserit, consecutionem, atque etiam gloriæ augmentum; anathema sit.

47. Et verò quis audeat dubitare, dicta opera esse effectus prædestinationis, seu beneficia Dei, quibus certissime liberantur electi? Subvenit enim est (auditis Augustinum lib. de Corrupt. & grat. c. 12.) infirmitati voluntatis humanæ, ut divinæ gratiæ inclinabiliter, & insuperabiliter ageretur, & ideo quævis infirma non deficeret, neque adversitate aliquâ vinceretur. Ita factum est, ut voluntas hominis invalida & imbecilla in bono adhuc parvo perseveraret per virtutem Dei, cum & voluntas primi hominis fortis & sana in bono ampliore non perseveraret habens virtutem liberi arbitrii, quævis non defuturo adjutorio Dei, sine quo non posset perseverare, si vellet; non tamen tali, quo in illo Deus operaretur ut vellet. Fortissimo quippe dimisit atque permisit facere quod vellet: infirmus servavit, ut ipso dominante invictissime, quod bonum est, vellent, & hoc deferere invictissime nollent.

48. Equidem liberè libertate indifferentiæ, quia meritorie. Quid miraris? Siquidem hanc propositionem: Ad merendum & demerendum in statu naturæ lapsæ non requiritur in homine libertas à necessitate, sed sufficit libertas à coactione. Hanc, inquam, propositionem Innoc. X. Bulla: Cum occasione, hæreticam declaravit, & uti talē damnavit. Ergo prædestinatio, seu certitudo prædestinationis, vel tollit meritum, vel relinquit libertatem indifferentiæ: sed non tollit meritum; ergo relinquit libertatem indifferentiæ. Vide alibi dicta de hac libertate.

49. Breviter hic dico: Deus non solum prædestinavit substantiam actus, sed etiam modum, nempe libertatem; & ita tantum abest, ut prædestinatio lædat libertatem, quod illam astruit, inquit Felix sup. diff. 5. n. 1. Appositè S. Prosp. lib. 2. de Vocat. Gent. c. 12. dixit Multis, qui jam iudicio rationis utuntur, ideo liberum esse discere (à Deo) ut non discessisse sit primum: & ut, quod non potest nisi cooperante spiritu Dei fieri, eorum meritis deputetur, quorum id potuit voluntate non fieri.

50. Sed enim, dicit aliquis: secundum Aristotelem lib. 2. Priorum c. 12. Possibile dicitur illud, quo posito nullum sequitur impossibile: sed si prædestinatus potest damnari, posita damnatione sequitur impossibile, nempe quod voluntas efficax Dei non adimpleatur; ergo prædestinatus non potest damnari; ergo necessariò salvatur & non liberè. Respondet Felix sup. n. 2. Majorem Aristotelis esse veram, quando possibilitati rei non est simul adjuncta infallibilitas futuritionis oppositæ, ut contingit hic, quod non cognovit Aristoteles: nam in hoc casu non est admittendum, quod hoc possibile ponatur in esse, quia darentur duo contradictoria, cum oppositum huius possibile sit infallibiliter futurum, quævis liberè. Sic ille. Vide quæ sup. dixi ex Scoto.

51. Instat quispiam: si posita prædestinatione damnatio est impossibilis; ergo etiam potentia ad damnandum. Probatur Consequentia, quia potentia illa est impossibilis, cuius actus est im-

possibilis. Respondet Felix sup. damnationem revera esse possibilem, quævis propter infallibilitatem divinæ prædestinationis de facto non ponatur in esse. Nam (inquit) necessitas ista solum est consequentiæ, & secundum quid, & in sensu composito, hoc est; quod ista duo non possunt stare simul, quod Petrus sit prædestinatus, & quod damnetur.

Si inferas: ergo prædestinatio Dei poterit frustrari, & voluntas Dei irritari, quævis nunquam frustraretur. Respondet: nullus est inconveniens hoc concedere in sensu diviso, quia nihil aliud est, quam fateri, quod supposita prædestinatione maneat in homine libertas. Et quævis loco citato (de Grat. c. 1. diff. 1. n. 15.) hoc negat, nihilominus dicere, quod possit frustrari prædestinatio, conformius est Tridentino sess. 6. can. 4. sequentis tenoris: Si quis dixerit, liberum hominis arbitrium à Deo motum & excitatum nihil cooperari assentiendo Deo excitanti atque vocanti, quo ad obtinendam justificationis gratiam se disponat ac præparet, neque posse dissentire si velit, sed velle inanime quoddam nihil omnino agere, mereque passivè se habere, anathema sit.

Rogas: quare ergo Felix loco citato hoc negaverit? Quia (inquit ille) auxilium frustrari non est, quomodocumque posse facere oppositum; sed tali modo, quod contra ipsum auxilium, etiam prout descendit à Deo, possit oppositum, & sic non possumus, sed solum in sensu diviso. Ita Felix.

Et paulò post ponit discrimen inter frustrare, & resistere, dicens: ex parte frustrationis sensus diviso non est locus; nam dicit sensum compositum; quia frustratio, cum sit destructio voluntatis efficacis Dei, posita in re oportet quod componat liberum arbitrium oppositum cum determinato à divina voluntate, vincendo efficaciam Dei; aliàs voluntas Dei non frustratur. Resistencia verò potest admittere sensum divinum; quia resistencia solum dicit conatum, non victoriam, sicut importat frustratio; & ita admittere potest respectum potentie resistance seu conantis in oppositum, quantum est ex parte ipsius objecti, & actus, ad quem Deus movet; non autem ex parte applicationis Dei, & quoad totum hoc conjunctum & compositum est resistencia; & sic loquitur Scriptura dicens, quod Deo non possumus resistere. Ex parte potentie antecedenter sumptæ, & ex parte actus & objecti, ad quod Deus movet, rectè stat resistencia, & dissensus in sensu diviso, & sic loquuntur Concilia. Hucusque Felix.

Sed quæ illa Concilia? Specificat ipse Concil. Trident. sess. 6. cap. 8. Quippe qui illam (gratiam prævenientem) abjicere potest. Et Concil. Senonense in Decret. 15. Fidei auxilium non est tale, cui resisti non possit. Verum enimvero, si Trident. dicto cap. 5. loquitur de resistencia in sensu diviso, cur non etiam dicto cap. 4. qui correspondet d. cap. 5. Ergo dicere, quod possit frustrari prædestinatio, non videtur conformius Tridentino. Utur sit de hoc, parum refert, quia solum quæstio est de homine.

De re obijciunt: prædestinatio non subest nostræ libertati, cum sit ante nostrum consensum, præcognitum ut futurum: ergo neque a-ctus bonus, qui infallibiliter sequitur ex ea. Consequentia patet: quia, si non habeo libertatem supra causam, non potero eam habere supra effectum, qui infallibiliter sequitur ex tali causa. Respondet Felix suprà: quod quàmvis prædestinatio in intentione non sit in nostrâ potestate, sufficit, quod habeat connexionem cum aliquo, quod est in mea potestate; nam eo ipso, quod Deus prædestinavit me ad gloriam, liberè consequendam, reliquit in me libertatem ad consecutionem illius.

Idem dico de mediis prædestinationis; v. g. auxilio efficaci, quod, quàmvis in essendo non sit in nostra potestate, est tamen quoad operandum; nam dependet à nostra voluntate, ut causa subordinata & veluti partiali, & ita medi-ate voluntate divina est in nostra potestate, unde non tollit indifferentiam voluntatis, sed solum prædeterminat suspensionem illius. Huc-que Felix. Ego aliam propono difficultatem, & quero, unde prædestinatio habeat certitudi-nem. Responsio erit.

CONCLUSIO III.

Certitudo prædestinationis sumi-tur ex efficacia decreti divini, & auxiliorum gratiæ, indepen-ter à consensu voluntatis, per Scientiam mediam præviso.

Hanc Conclusionem docet Felix sup. de Prædest. cap. 2. diff. 4. n. 7. dicens: Cer-titudo prædestinationis sumitur ex efficacia divini decreti, & mediorum, quæ ordine cau-salitatæ antecedunt nostram operationem libe-ram. Ita Scotus 1. dist. 40. & 41. & sumitur ex dist. 39. ubi ait, radicem futurorum contingen-tium esse divinum decretum. Sic ille. Vide me disp. 1. Secl. 5. Conclus. 5. ubi cum Doct. Sub-tili assero, Deum infallibiliter prævidere futura contingentia in suo decreto, sive in sua essentia, posito decreto suæ voluntatis circa illam. Ergo decretum est causa, e-ur res aliqua infallibiliter eveniat, juxta illud Isaïæ 14. v. 27. Dominus ex-ecutum decrevit, & quis poterit infirmare? Ac si diceret, nullus. Item Esther 13. v. 9. de Deo di-citur: Non est, qui possit tua resistere voluntati, si desideris salvare Israel. Resistere, inquam, cum effectu, sive in sensu composito, ut dixi Con-clus. præcedenti, vel, quod in idè recidit, Qui pos-sit, potestate consequente; secus antecedente. Ergo certitudo prædestinationis oritur ex effi-cacia divini decreti, & non ex sola præscien-tia futuri eventus, quæ sequitur decretum Dei, ut patet ex alibi dictis.

Alioquin (ut notat Felix sup. n. 5.) decre-tum Dei non esset causa nostræ perseverantiæ.

Patet; quia si decretum Dei est causa nostræ per-severantiæ, cum tale decretum sit æternum & immutabile; ergo ex efficacia illius est certa no-stra prædestinatio, & non præcisè ex præscien-tia. Sic ille. Hinc D. Aug. de Corrept. & grat. cap. 9. Quicumque (inquit) in Dei providenti-ssima dispositione (quæ non est aliud formaliter, quàm decretum seu volitio divina) præcisi prædestinati, vocati, justificati, glorificati sunt, non dico etiam nondum renati, sed etiam nondum nati, jam filii Dei sunt, & omnino perire non possunt. Quare, nisi prop-ter dispositionem Dei, quæ est infallibilis, & præscientiam Dei?

Sequitur apud Augustinum: Hi verè veniunt ad Christum, quia ita veniunt, quomodo ipse dicit (Joan. 6. v. 37.) Omne, quod dat mihi Pater, ad me veniet; & eum, qui venit ad me, non ejiciam foras. Et paulò post: Hæc est, inquit, voluntas ejus, qui misit me, Patris, ut omne quod dedit mihi, non perdat ex eo. Ab illo ergo datur etià perseveran-tia in bono usque in finem; neque enim datur nisi eis, qui non peribunt, quoniam qui non perseverant peri-bunt. Ubi S. Doctor tribuit perseverantiam seu infallibilitatem prædestinationis voluntari Pa-tris, quæ aliquos elegit in Christo ante mundi constitutionem, ut essent sancti, non quia fu-turi erant, ut infra latius dicam.

Nihilominus inveniuntur, qui existimant, prædestinationem esse certam certitudine præ-scientiæ futuri eventus; quia Deus ab æterno prævidet, quid voluntas liberè operatura erat, & quia scientia Dei falli nequit. Tribuitur (inquit Felix sup.) D. Bonavent. in 1. dist. 40. a. 2. q. 1. sed immeritò. Sic ille. Accipe verba Doct. Se-raphici: Est exemplum Boetii in lib. de consol. quod aliquis aspiceret de loco eminenti circumjacentem re-gionem, ubi est multitudo viarum, quas omnes simul & uno aspectu videret, ambulans per locum istum, quàmvis posset per diversas vias ire, non tamen pos-set visum ejus latere, pro eo, quod nullam viam posset ire, quam ille non videret: si ergo intelli-gatur unus esse visus, qui posset omnes vias prævi-dere, & totum posse eum, nullo modo quis eum prævidentem circumvenire posset. Et talis est aspe-ctus divina præscientiæ; quia ab æterno cognovit, quæ cogitare poteramus vel velle, & simul cum hoc vidit, in quam partem nostra voluntas & operatio inclinatur; & quia totum posse, & velle, & agere complectitur, ideo non potest falli, & quia prædesti-natio claudit præscientiam, hinc est, quod concordat cum libero arbitrio, & non potest discordare, & non potest cassari, & necessariò infert salutem, sed non necessariò efficit. Adij Boetii libros de consol. Philof. & quia verba superiora ut jacent apud S. Bonavent. non invenio, do ea, quæ ad rem facere videntur. Lib. 4. prola 6. definit Philoso-phicæ providentiam hoc modo: Providentia est ip-sa divina ratio, in summo omnium Principe consti-tuta, quæ cuncta disponit. De præscientia Dei in-quit lib. 5. prola 4. Humana rationis motus ad di-vinæ præscientiæ simplicitatem non potest admoveri. Stat tamen eum libertate arbitrii, quia sicut scien-tia præsentium nihil his, quæ sunt, ita præscientia fu-turorum nihil his, quæ futura sunt necessitatis importat.

Lati-

Confirmatur ex rati-
one.
Felix.

60.
Qui vult
venire ad
Christum.

61.
An prædes-
tinationis
sit certa
certitudine
præscientiæ

Bonavent.
id non docet

Neque Boe-
tius.

Hic expli-
cat concor-
diam liberi
arbitrii cum
præscientia
Dei.